

Creatief met taal voor verschillende niveaus

Hieronder stel ik enkele methodieken voor om in kleine of grotere groep samen korte teksten te schrijven. De voorstellen zijn een samenraapsel van ideeën uit literatuur, workshops en cursussen die ik volgde en verfijningen die ik maakte door aan de slag te gaan met groepen met beperkte Nederlandse kennis. Veel plezier!

Hoe kan je laagtaalvaardige deelnemers verbinden door samen te associëren, te creëren en/of te schrijven?

De nadruk ligt niet op het neerschrijven, maar op het samen iets creëren met de (weinig) woorden die de deelnemers hebben. Het gaat om spelen met woorden. Laat deelnemers nadenken in hun moedertaal en probeer later alle woorden te vertalen naar het Nederlands. Daarvoor kunnen de deelnemers met een gemeenschappelijke taal elkaar helpen. Ook met behulp van het internet (via Google afbeeldingen, Google Translate, ...) kan vertaald worden.

Een elfje maken met woorden/ een ruitgedicht maken met woorden

Leg aan de hand van een voorbeeld uit wat een elfje/ een ruitgedicht is.

Leg de structuur van een elfje/ een ruitgedicht uit. Maak eventueel de vergelijking met een puzzel: elk stukje heeft zijn plaats. Elk woord heeft zijn plaats.

Een elfje is een tekst van elf woorden. Op de eerste regel staat één woord, op de tweede regel twee woorden, op de derde regel drie woorden, op de vierde regel vier woorden, op de vijfde regel staat weer één woord.

Een ruitgedicht is een tekst die start zoals het elfje. Na de vierde regel loopt het aantal woorden af. De vijfde regel heeft drie woorden. De zesde regel heeft twee woorden. De zevende regel heeft één woord. Bij een ruitgedicht staan de woorden in de vorm van een ruit.

Vertrek van iets tastbaars, bvb een foto, een voorwerp, ... Praat aan de hand van vragen over de foto/ het voorwerp. Wat zie je op de foto? Wie/ wat staat op de foto? Wat gebeurt er op de foto? Wanneer werd de foto genomen? Wat vind je mooi? Wat vind je raar/ vreemd?

Laat de deelnemers lang genoeg kijken. Schrijf de woorden en de delen van zinnen op een bord of groot blad. Wanneer je met de tekst begint, duid dan de vorm van de tekst en de plaats van de woorden aan met streepjes.

Maak eerst samen een tekst zodat de deelnemers zien waar de oefening over gaat. Vertrek van de woorden die op het bord staan. Lees de tekst samen voor. Check of de deelnemers de woorden begrijpen.

Afhankelijk van het niveau van de groep werk je verder in de grote groep of in kleine groepjes. Werk met de woorden die nog niet gebruikt werden in de vorige tekst(en). Veeg af of doorstreek de

woorden die reeds gebruikt werden. Naarmate er minder woorden overblijven, moeten de deelnemers creatiever zijn met het combineren van woorden.

Naarmate de deelnemers beter kunnen werken met de vorm van de tekst, vraag hen naar de tekst als geheel te kijken. Hangen de woorden samen? Wat zien ze voor zich? Krijgen ze een beeld?

Als je in de grote groep blijft werken, veeg de afgewerkte tekst telkens af om opnieuw te kunnen starten.

Een elfje maken met beelden/ een ruitgedicht maken met beelden

Laat deelnemers foto's die hen aanspreken uitscheuren uit tijdschriften. Je kan eventueel vooraf een selectie foto's maken en laat hen kiezen welke hen het meest aanspreken. Als je veel deelnemers hebt, heb je veel foto's nodig als je mensen er enkele wil laten kiezen.

Verzamel de foto's die werden gekozen. Werk eerst met de volledige groep zodat de deelnemers zien waar de oefening over gaat. Laat hen daarna in kleinere groepjes dezelfde oefening maken.

Leg de foto's samen die voor jullie bijeen horen. Kies 11 (voor een elfje) of 16 (voor een ruit) beelden uit. Kies voor elke foto één woord. Geef de foto's en de woorden een volgorde. Bewaak of de tekst min of meer een geheel vormt, ook al zijn het allemaal losse woorden. Als je voelt dat een bepaalde foto te moeilijk is, reik een andere aan.

Leg de foto's in de vorm van de tekst. Schrijf de tekst ernaast.

Moeilijkheid: mensen hebben heel weinig Nederlands en begrijpen vaak nuances niet. Bvb scheur een foto uit (dat kan je ook nog tonen), die je leuk vindt (dit is moeilijker duidelijker te maken). Probeer dan te werken met het materiaal dat je krijgt aangereikt.

Een regenbooggedicht maken

Een regenbooggedicht is een tekst die met weinig taal snel een beeld geeft van een land, een regio, een plein, ... Bij een gemengde groep (mensen die uit verschillende landen komen) krijg je een beeld bij elk land. De deelnemers beschrijven hun land aan de hand van een reeks kleuren: bvb blauw is de oceaan, groen is de vlag, geel is de curry van mijn moeder, ...

Als de deelnemers het woord 'regenboog' nog niet kennen, leg dan uit/ toon wat het is. Overloop samen de kleuren. Schrijf de landen en de kleuren op het bord en denk samen na. Doe de oefening met de hele groep zodat deelnemers elkaar kunnen helpen.

Vraag hen naar typische dingen van het land die de kleuren hebben van de regenboog. Verzamel eerst de informatie. Maak er daarna teksten van die je samen kan lezen.

Een collagegedicht maken

Een collagegedicht is een tekst die gemaakt is van uitgeknipte woorden die worden samengelegd.
Een voorbeeld:

*het sneeuwt zowaar de
schoenen vormen een paar
het plein is dood ik bijt met
mijn oog in het witte brood*

Herta Müller

Laat deelnemers woorden knippen uit kranten en tijdschriften. Als de deelnemers een beperkte kennis van het Nederlands hebben, knip dan vooraf titels uit kranten en tijdschriften met woorden waarvan je inschat dat de deelnemers ze al kennen. Er mogen ongekennde woorden bij zitten, maar niet teveel. De bedoeling van deze oefening is (creatief) te spelen met de woorden die ze kennen.

Maak eerst samen een tekst zodat de deelnemers zien waar de oefening over gaat. Vraag drie woorden aan elke deelnemer en schrijf ze op een bord of een groot blad. Maak samen zinnen met de woorden. Maak dan een tekst met de zinnen. (ongeveer 5 regels)

Laat de deelnemers daarna in kleine groepjes werken. Loop rond en help waar nodig is. Elk groepje kleeft zijn tekst op een blad.

Lindsay Van Mirlo

Creatieve schrijfworshops met specifieke groepen

(anderstaligen, mensen in armoede, senioren, ...)

lindsayvanmirlo@yahoo.co.uk

0485/69 27 43